

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.11.2023
COM(2023) 757 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Elektrizační soustavy, chybějící článek – Akční plán EU pro elektrizační soustavy

1. Úvod

Propojené a stabilní elektrizační soustavy jsou páteří dobře fungujícího trhu s energií. Evropská unie má jednu z nejrozsáhlejších a nejodolnějších elektroenergetických sítí na světě¹, která se rozprostírá v délce více než jedenácti milionů kilometrů napříč vnitřním trhem a zajišťuje, že je spotřebitelům každý den dodávána vysoce kvalitní elektřina.

Díky nařízení EU o transevropské energetické síti („TEN-E“) vybrala EU více než sto **projektů společného zájmu** v oblasti elektřiny a usnadnila jejich povolování a výstavbu, a to i prostřednictvím financování – zejména z prostředků Nástroje pro propojení Evropy (CEF). To pomohlo rozvinout fyzickou energetickou infrastrukturu vhodnou pro skutečný jednotný trh a dosažení pokroku při plnění cíle 15 % propojení elektroenergetických soustav do roku 2030². Během energetické krize přinesly dobře propojené trhy s elektřinou cenné výhody v podobě větší bezpečnosti dodávek, přístupu k elektřině ze sousedních zemí za konkurenceschopné ceny a rychlejší integrace energie z obnovitelných zdrojů. Vzhledem k tomu, že jsou trhy EU nyní plně propojeny, je dokončení infrastrukturní sítě dalším krokem k maximalizaci výhod cenově dostupné a čisté energie pro spotřebitele.

Navzdory tomuto pokroku čelí evropské energetické síť novým a významným výzvám. Budou muset uspokojit rostoucí poptávku spojenou s čistou mobilitou, vytápěním a chlazením, elektrifikací průmyslu a zahájením výroby nízkouhlíkového vodíku. Očekává se, že spotřeba elektřiny do roku 2030 vzroste oproti současnosti přibližně o 60 %. Síť budou také budou muset integrovat značný podíl variabilní energie z obnovitelných zdrojů. Kapacita výroby energie z větrných a solárních zdrojů se musí zvýšit ze 400 GW v roce 2022 na nejméně 1 000 GW do roku 2030, což zahrnuje velký nárůst obnovitelných zdrojů energie na moři, které mají být připojeny k pevnině, až na 317 GW³. Proto se elektrizační soustavy musí přizpůsobit decentralizovanější, digitalizovanější a flexibilnější elektrizační soustavě s miliony střešních solárních panelů a místními energetickými společenstvími, která sdílejí zdroje.

Plánování a provoz evropských elektroenergetických přenosových a distribučních sítí musí být rovněž v souladu s plánováním a provozem nové vodíkové infrastruktury, ukládání energie, dobíjecí infrastruktury pro elektromobilitu a infrastruktury související s CO₂.

V důsledku těchto trendů se musí evropská síť rychle modernizovat a rozšiřovat. Desetiletý plán rozvoje sítě vypracovaný sítí ENTSO pro elektřinu ukazuje, že by se v příštích sedmi letech měla přeshraniční přenosová infrastruktura zdvojnásobit, přičemž do roku 2025 by měla být začleněna další kapacita ve výši 23 GW a do roku 2030 dalších 64 GW⁴.

Ponecháme-li stranou přeshraniční potřeby, většina investic se uskuteční na území jednoho členského státu, a to jak na úrovni přenosu, tak na úrovni distribuce. Zejména distribuční

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_4377

² Ustanovení čl. 2 bodu 11 nařízení (EU) 2018/1999 o správě.

³ V lednu 2023 [se členské státy na regionální úrovni dohodly](#) na kombinovaných ambicích vedoucích ke kumulativním cílům v oblasti kapacity na moři ve výši přibližně 111 GW do roku 2030 a 317 GW do roku 2050. Pro srovnání, v roce 2023 činí celková instalovaná kapacita na pevnině a na moři přibližně 971 MW (odhad Komise 971,452 MW na základě údajů [Platformy pro transparentnost sítě ENTSO pro elektřinu](#) týkajících se jednotlivých zemí).

⁴ [Studie systémových potřeb – Příležitosti pro účinnější evropskou elektrizační soustavu v letech 2030 a 2040](#), Desetiletý plán rozvoje sítě 2022, síť ENTSO pro elektřinu, květen 2023.

soustavy se budou muset rozšiřovat a měnit, aby bylo možné připojit velký objem decentralizované výroby energie z obnovitelných zdrojů a nové flexibilní poptávky („zatížení“), jako jsou tepelná čerpadla a dobíjecí stanice pro elektrická vozidla⁵. Soustavy zastávají nové role a stávají se katalyzátory řady nových řešení, která systém vyžaduje. Budou se muset proměnit v inteligentní síť, které se stanou digitálními, monitorovanými v reálném čase, dálkově řízenými a kyberneticky zabezpečenými, přičemž důležitou úlohu budou hrát výzkum a inovace. Přibližně 40 % evropských distribučních soustav je navíc starších 40 let a je třeba je modernizovat. Odvětví odhaduje, že do roku 2030 bude třeba do distribučních soustav investovat přibližně 375–425 miliard EUR⁶. Celkově Komise odhaduje, že v tomto desetiletí bude třeba do elektrizačních soustav **učinit investice ve výši 584 miliard EUR**⁷. To představuje významnou část celkových investic potřebných pro přechod na čistou energii v odvětví elektřiny.

Již nyní je zřejmé, že je třeba tyto výzvy řešit. V mnoha zemích se projekty výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů potýkají s dlouhými čekacími dobami na získání práv na připojení. Čekací doba na povolení k posílení elektrizační soustavy se pohybuje mezi čtyřmi a deseti lety, v případě vysokého napětí mezi osmi a deseti lety. Počet nevyřízených žádostí o připojení v distribuční soustavě rychle narůstá a u jednotlivého středně velkého provozovatele distribuční soustavy se jedná o několik tisíc nových žádostí měsíčně. Nejsou-li časový plán připojení a náklady jasné nebo jisté, nové plánované projekty výroby elektřiny se zastaví nebo se od nich upustí. Zatímco právní předpisy EU se již týkají regulace relevantní pro provozovatele distribučních soustav, tímto akčním plánem Komise poprvé podporuje opatření zaměřená na distribuční síť. Zde mohou vznikat významná úzká místa v dodávkách, když podniky a domácnosti usilují o přístup k cenově dostupné čisté energii a snaží se využívat řešení, jejichž škála se pohybuje od integrace flexibilních energetických aktiv, jako jsou vozidla s nulovými emisemi, v rámci odezvy strany poptávky až po investice do napájecích stanic a další. Všude v Evropě navíc projekty v oblasti propojení trpí překračováním nákladů z důvodu inflace a rostoucích úrokových sazeb a zároveň se potýkají s obtížemi, aby včas získaly zařízení, jako jsou kabely nebo napájecí stanice. K těmto problémům se přidává nedostatek kvalifikované pracovní síly. Čekací doba na nové produkty může dosáhnout až roku 2032.

Tento problém se netýká jen Evropy. **Potřeba rozšíření elektrizačních soustav je prokázána celosvětově.** Spojené státy americké odhadují, že do roku 2030 bude třeba rozšířit jejich elektroenergetické přenosové soustavy o 60 %. Čínská společnost State Grid Corporation oznámila, že v letech 2022–2023 bude investovat do elektrizačních soustav 1 020 miliard CNY (132 miliard EUR). Mezinárodní energetická agentura odhaduje, že do roku 2040 bude po celém světě potřeba více než 80 milionů kilometrů elektrizačních soustav, což odpovídá celé dnešní celosvětové soustavě, a odhaduje, že na připojení k soustavě čekají pokročilé projekty v oblasti obnovitelných zdrojů o kapacitě přibližně 1 500 GW⁸.

⁵ Zpráva Komise [Podpora elektromobility prostřednictvím politiky v oblasti budov](#), únor 2023.

⁶ Viz studie [Propojení bodů](#), kterou provedla federace Eurelectric ve spolupráci s organizací E.DSO. Podíl elektrizačních soustav na celkových nákladech na dodávky energie se zvýšil z průměrných 27 % v předchozím desetiletí na 37 % v tomto desetiletí – viz dokument Komise [Posouzení investičních potřeb](#), SWD(2023) 68 final.

⁷ Provádění akčního plánu REPowerEU, SWD(2022) 230 final.

⁸ [Electricity Grids and Secure Energy Transitions \(Elektrizační soustavy a bezpečná energetická transformace\)](#), IEA, říjen 2023.

EU staví elektrizační soustavy do centra své agendy. Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie⁹ zjednodušuje povolování sítí nezbytných pro integraci obnovitelných zdrojů energie. Nařízení a směrnice¹⁰ o vnitřním trhu s elektřinou obsahují pravidla důležitá pro rozvoj elektrizačních soustav, pokud jde o plánování, síťové tarify a úlohu sítě ENTSO pro elektřinu a subjektu EU DSO. Návrh aktu o průmyslu pro nulové čisté emise zahrnuje do své působnosti i technologie sítí. Rozsah výzvy je však takový, že je třeba věnovat zvláštní politickou pozornost tomu, aby se elektrizační soustavy staly prostředkem, nikoli úzkým místem rychlého přechodu EU na čistou energii¹¹. Kromě toho je zlepšení modernizace a propojení elektrizačních soustav, zajištění jejich údržby a transformace tak, aby umožnily přechod na obnovitelné zdroje energie, požadavkem občanů EU¹². Z těchto důvodů se Komise angažovala v diskusi se zúčastněnými stranami o problémech a možných opatřeních.

Na základě této práce Komise předkládá toto sdělení se čtrnáctibodovým akčním plánem, který má posílit evropské elektrizační soustavy, zvýšit jejich propojenost, digitalizaci a kybernetickou odolnost. Uvedená opatření se zaměřují na provádění dohodnutého právního rámce a měla by být rychle realizována, aby se včas dosáhlo změny v souvislosti s cíli pro rok 2030.

2. EVROPSKÝ AKČNÍ PLÁN PRO ELEKTRIZAČNÍ SOUSTAVY

Komise se problematice elektrizačních soustav věnovala na několika fórech a v rámci konzultačních procesů se zúčastněnými stranami, včetně fóra pro energetickou infrastrukturu¹³ v Kodani a dnů projektů společného zájmu¹⁴ v Bruselu, v nedávné době pak na summitech projektů společného zájmu v oblasti inteligentních sítí¹⁵, které organizovali předkladatelé projektů společného zájmu s podporou Komise v Lublani a Bratislavě. Kromě toho uspořádala síť ENTSO pro elektřinu dne 9. září 2023 pod záštitou Komise fórum na vysoké úrovni na téma „Budoucnost našich elektrizačních soustav“¹⁶, na němž se zúčastněnými stranami zastupujícími celý dodavatelský řetězec diskutovala o perspektivách a výzvách pro rozvoj elektrizačních soustav.

Na základě výsledků této práce Komise určila **sedm průřezových výzev** pro urychlení tempa rozvoje elektrizační soustavy v Evropě. Jedná se o 1) urychlení realizace stávajících projektů společného zájmu a přípravu nových projektů; 2) zlepšení dlouhodobého plánování sítí; 3) zavedení podpůrného regulačního rámce, jenž obстоjí v budoucnosti; 4) lepší využívání stávajících elektrizačních soustav a rozvoj jejich inteligentního charakteru; 5) zlepšení přístupu k financování; 6) zajištění rychlejších a racionálnějších povolovacích postupů a 7) posílení dodavatelských řetězců.

Pro každou z těchto sedmi oblastí jsou v následujících oddílech akčního plánu shrnuty hlavní příčiny problému a určena klíčová přizpůsobená opatření a doporučení, jak příčiny problému v krátkodobém až střednědobém horizontu řešit.

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/10/09/renewable-energy-council-adopts-new-rules/>

¹⁰ Nařízení (EU) 2019/943 a směrnice (EU) 2019/944.

¹¹ <https://www.ft.com/content/4c843612-1890-49bb-83eb-ddbe4495d6c9>

¹² Závěry Konference o budoucnosti Evropy, návrh 3 o změně klimatu, energetice a dopravě, opatření 4 (s. 45).

¹³ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/energy-infrastructure-forum_en

¹⁴ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest/pci-energy-days_en

¹⁵ 2023: <https://www.pcisummit.eu/live-stream/>; 2022: <https://www.sincrogrid.eu/en/News/ArticleID/442/Recordings-of-the-Smart-Grid-PCIs-Summit>.

¹⁶ <https://www.entsoe.eu/eugridforum/>

I. URYCHLENÍ REALIZACE PROJEKTŮ SPOLEČNÉHO ZÁJMU A PŘÍPRAVA NOVÝCH PROJEKTŮ

Rámec transevropské energetické sítě (TEN-E) je od roku 2013 hlavním nástrojem pro posílení propojení elektroenergetických soustav v rámci jednotného trhu. Pomohl určit potřeby v oblasti přeshraniční infrastruktury, vybrat **projekty společného zájmu**, zajistit politickou podporu a urychlit realizaci projektů díky zjednodušenému povolování. Statut projektů společného zájmu je také důležitý pro zajištění podpůrných podmínek pro financování, neboť se jedná o všeobecně uznávané označení, které finančním institucím, včetně **Evropské investiční banky**¹⁷, poskytuje dodatečnou záruku, že projekt má vysokou hodnotu.

V budoucnu získá rámec TEN-E v souladu s očekávaným růstem potřeb v oblasti přeshraničních elektrizačních soustav dále na významu, aby bylo možné integrovat a přenášet velké množství nové elektřiny z obnovitelných zdrojů po Evropě tam, kde je jí nejvíce zapotřebí. Projekty společného zájmu rovněž podpoří členské státy při dosahování cíle 15 % propojení elektroenergetických soustav. Lepší přeshraniční propojení mají významný potenciál pro úsporu nákladů na úrovni systému: přeshraniční projekty mohou do roku 2040 snížit výrobní náklady o 9 miliard EUR ročně, zatímco potřebné investice do přeshraniční kapacity a ukládání energie činí 6 miliard EUR ročně.

První seznam Unie v rámci revidovaného nařízení o TEN-E přijatý dne 28. listopadu 2023 pomáhá vytvořit síť infrastruktury vhodnou pro dekarbonizovanou budoucnost tím, že identifikuje 166 projektů společného zájmu a projektů ve společném zájmu¹⁸. Zahrnuje obnovené zaměření na elektřinu s 68 projekty (z toho dvanáct projektů v oblasti ukládání energie), pět projektů v oblasti inteligentních sítí a poprvé novou kategorii infrastruktury na moři s dvanácti projekty.

Těchto 85 projektů řeší nejpálčivější úzká místa v sítích TEN-E v EU. Zhruba polovina z nich má být uvedena do provozu v letech 2027–2030. Jejich včasné dokončení je klíčové pro zajištění toho, aby v tomto desetiletí přinesly efekt. Vyvarovat se skluzů a zpoždění, které v minulosti bránily dokončení projektu společného zájmu, vyžaduje dodatečné úsilí při monitorování pokroku a rychlém odstraňování úzkých míst a překážek v realizaci.

Kromě toho komplexní desetiletý plán rozvoje sítě TEN-E pro celou Unii identifikuje **významné dodatečné systémové potřeby pro rok 2040 a další období**. Těmto potřebám by měly v následujících letech odpovídat nové projekty společného zájmu v následných seznamech Unie. K tomu je zapotřebí úsilí s cílem urychlit koncipování a přípravu rozsáhlého seznamu nových projektů, které budou každé dva roky zařazovány do aktualizovaných souborů projektů společného zájmu.

Přestože většina potřeb financování budoucích projektů bude muset být pokryta tržním financováním, roste tlak na poskytnutí dodatečné **veřejné podpory** přeshraničním projektům, aby se omezil dopad na tarify a následně na náklady na energii pro konečné spotřebitele. Existuje však nesoulad mezi zjištěnými potřebami, které narůstají, a dostupnými zdroji EU. Rozpočet, který je k dispozici v rámci nástroje CEF v oblasti energetiky v období 2021–

¹⁷ [The European Investment Bank's role in cross-border infrastructure projects \(Úloha Evropské investiční banky v přeshraničních infrastrukturních projektech\)](#), EIB, květen 2023.

¹⁸ Projekty ve společném zájmu propojí členské státy EU se sousedními zeměmi, čímž přispějí k dosažení cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a mohou například podpořit závazky smluvních stran Energetického společenství v oblasti dekarbonizace.

2027, byl v konečném znění nařízení oproti původnímu návrhu Komise snížen a měl sloužit omezenému počtu kategorií projektů, jak bylo stanoveno v předchozím nařízení o TEN-E. Revize nařízení o TEN-E v roce 2022 rozšířila oblast jeho působnosti o nové kategorie pro energii na moři, elektrolyzéry, vodíkovou infrastrukturu, ukládání energie, ukládání CO₂ a inteligentní plynárenské sítě, rozpočtové prostředky se však nezměnily.

Rostoucí potřeby v oblasti sítě a omezený rozpočet rozdělený do více kategorií snižují efekt nástroje a vytvářejí potenciální mezeru ve financování přeshraničních energetických sítí. Nástroj CEF v oblasti energetiky se navíc omezuje na projekty společného zájmu a nepokrývá potřeby místních provozovatelů distribučních soustav. Pro elektrizační soustavy jsou k dispozici další možnosti financování EU, jako je Fond soudržnosti, Evropský fond pro regionální rozvoj, Nástroj pro oživení a odolnost nebo Modernizační fond, některé z nich však nejsou dostatečně využívány. V plánech pro oživení a odolnost¹⁹ je na elektrizační soustavy vyčleněno přibližně 13 miliard EUR, což zahrnuje reformy a investice do infrastruktury elektrizačních soustav, inteligentních energetických systémů, zařízení pro ukládání energie a digitalizaci distribučních a přenosových sítí.

Vzhledem k tomu, že nedostatečné investice do distribučních soustav a ukládání energie již nyní brzdí úsilí občanů a podniků, jeví se jako nezbytný **nový přístup k určování a podpoře projektů v oblasti místních elektrizačních soustav**, aby se předešlo vzniku mezer v budoucnu.

Opatření 1: Komise, členské státy a provozovatelé přenosových soustav posílí podporu pro přípravu, rychlejší realizaci a financování projektů společného zájmu a projektů ve společném zájmu

S cílem urychlit dokončení projektů společného zájmu na seznamu Unie budou Komise, členské státy a předkladatelé projektů **upřednostňovat realizaci již určených projektů společného zájmu a projektů ve společném zájmu**. Kromě toho je třeba podporovat přípravu **nových prioritních projektů**.

- Na základě posíleného monitorování realizace projektů by měli předkladatelé projektů podávat členským státům a Komisi aktualizované informace o pokroku a určit problémy, které je třeba řešit, a to i v oblasti povolování. Za tím účelem by každá ze stávajících skupin na vysoké úrovni měla pečlivě sledovat prioritní projekty, a to i prostřednictvím každoročních ministerských setkání, aby bylo zajištěno politické řízení a pečlivé sledování pokroku při provádění, případně se zapojením partnerských zemí. Skupiny na vysoké úrovni rovněž podpoří **určení možných budoucích prioritních projektů**.
- Do budoucna Komise rovněž posoudí investiční potřeby pro budoucí veřejné financování infrastrukturních projektů v oblasti přenosu i distribuce, které se budou týkat také ukládání energie, vodíku a infrastruktury pro CO₂.

¹⁹ Na základě plánů pro oživení a odolnost včetně kapitol REPowerEU 21 členských států (HR, EE, EL, HU, IT, PL, RO, MT, AT, ES, SI, SK, CZ, PT, LT, LV, CY, DE, BE, BG, FI).

II. ZLEPŠENÍ DLOUHODOBÉHO PLÁNOVÁNÍ ELEKTRIZAČNÍ SOUSTAVY PRO VYŠŠÍ PODÍL OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ A ROZVOJ ELEKTRIFIKACE

Rychle se měnící energetické prostředí vyžaduje dynamické a komplexní dlouhodobé plánování elektroenergetické přenosové soustavy, aby se zajistila integrace aktiv na moři a na pevnině i napříč odvětvími, včetně vodíku, dobíjecí infrastruktury pro odvětví dopravy, vytápění a chlazení, oxidu uhličitého, elektrifikovaných průmyslových procesů a plynu.

Nedostatečný je rovněž dlouhodobý přehled o potřebách v oblasti sítě, zejména na úrovni provozovatelů distribučních soustav, což je oblast, kde potřeby rostou. Kromě toho je třeba, aby se elektrizační soustava, která ob stojí v budoucnosti, více zaměřovala na koordinaci při plánování sítě a výměnu údajů mezi provozovateli přenosových soustav, provozovateli distribučních soustav, výrobci, agregátory, provozovateli dobíjecích bodů, provozovateli vodíkové infrastruktury a orgány veřejné správy, které dávají impuls zavádění tepelných čerpadel, aby bylo dosaženo společného porozumění budoucím potřebám v oblasti sítě.

Kromě **nového zatížení** potřebného pro **elektromobilitu** má integrace **inteligentního a obousměrného nabíjení** zásadní dopad na elektrizační soustavy. To vyžaduje včasné provedení **revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie** ve vnitrostátním právu, provedení nedávno přijatého nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a přijetí nového **kodexu sítě týkajícího se flexibility na straně poptávky**²⁰. Komise po konzultaci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami²¹ zintenzivní práci s cílem navrhnout nezbytná politická, regulační a normalizační řešení pro inteligentní a obousměrné nabíjení v Evropě.

Opatření 2: Síť ENTSO pro elektřinulepší plánování „shora dolů“ do roku 2050 tím, že začlení určení potřeb v oblasti soustavy na moři a na pevnině a dále zváží vodíkové zdroje

Rozvoj přeshraniční přenosové infrastruktury vychází z desetiletých zkušeností s plánováním celoevropské sítě prostřednictvím desetiletých plánů rozvoje sítě. Revidované nařízení o TEN-E přijaté v roce 2022 šlo o krok dále, neboť učinilo z dlouhodobého směru stanoveného členskými státy ohledně regionálních ambicí v oblasti energie na moři do roku 2050 výchozí bod pro plánování sítě na moři, čímž se odstranila mezera mezi politickými očekáváními a rozvojem elektrizační soustavy. Tato strategická dlouhodobá logika, která je v současné době uplatňována v prvních plánech rozvoje sítě na moři, jež mají být předloženy v lednu 2024, by měla být rozšířena na zbytek evropské sítě s cílem **spojit plánování sítě na moři a na pevnině** do společného rámce prostřednictvím příštího procesu desetiletého plánu rozvoje sítě.

²⁰ Revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích energie obsahuje požadavky na členské státy, aby zajistily, že dobíjecí body mohou podporovat funkce inteligentního nabíjení a případně obousměrného nabíjení, dále by členské státy měly zavést opatření s cílem zajistit, aby se elektrická vozidla a baterie mohly nediskriminačním způsobem účastnit služeb flexibility. Nařízení o infrastruktuře pro alternativní paliva stanoví povinné cíle pro zavádění veřejně přístupné dobíjecí infrastruktury a požaduje, aby byly od brzkého termínu roku 2024 všechny nové nebo renovované veřejně přístupné dobíjecí body schopny chytrého dobíjení. Členské státy by měly do konce roku 2024 posoudit potenciální příspěvek obousměrného nabíjení ke snižování uživatelských a systémových nákladů a ke zvyšování podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů v elektrizační soustavě a v případě potřeby přijmout vhodná opatření. Nadcházející kodex sítě týkající se flexibility na straně poptávky, který se v současné době připravuje, stanoví regulační rámec pro zapojení obousměrného nabíjení do služeb elektrizační soustavy spolu s dalšími technologiemi pro zajištění flexibility s cílem řešit veškeré zbývající regulační překážky. Komise usiluje o přijetí kodexu sítě v průběhu roku 2025.

²¹ Jako např. [Fórum pro udržitelnou dopravu](#) a [expertní skupina pro inteligentní energii](#).

V tomto ohledu **bude Komise** od prvního čtvrtletí roku 2024 po zveřejnění prvních plánů rozvoje sítě na moři **úzc**e spolupracovat se sítí **ENTSO pro elektřinu** na dalším rozpracování desetiletého plánu rozvoje sítě. Pro zajištění plánování integrovaného energetického systému by měla být navíc lépe zohledněna přeprava vodíku, aby bylo možné spolehlivě očekávat **potřeby v oblasti vodíkové infrastruktury**, pro niž by měly být vzaty v úvahu vodíkové strategie členských států, pokud existují, a to včetně výroby vodíku na moři a jeho další přepravy k poptávce. Za tím účelem by měly být do přípravy budoucích plánů rozvoje sítě na moři více zapojeny příslušné zúčastněné strany z odvětví vodíku. Sít' ENTSO pro elektřinu by měla v desetiletém plánu rozvoje sítě dále posílit součinnost mezi různými nosiči energie a zajistit angažovanost příslušných zúčastněných stran pro odvětví distribuce, ukládání energie, vodíku, CO₂ a plynu s ohledem na plánování postupně integrovaného energetického systému, jakmile tato odvětví dosáhnou odpovídající zralosti.

A konečně na vnitrostátní úrovni by měly vnitrostátní regulační orgány zajistit, aby **provozovatelé soustav** při plánování přenosových sítí **dále posuzovali potřeby flexibility** svých energetických systémů, včetně potenciálu **ukládání energie**²². To by se mělo provádět v souladu s nadcházejícím revidovaným legislativním rámcem pro uspořádání trhu s elektřinou.

Provozovatelé přenosových soustav a členské státy by měli zajistit, aby byly navrženy, naplánovány a rozvíjeny dostatečné projekty přenosu elektřiny, které by naplnily potřeby EU v oblasti infrastruktury zjištěné pro roky 2030, 2040 a 2050, a to s ohledem na vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. V případech, kdy jsou určeny potřeby v oblasti rozvoje sítě, ale chybí konkrétní projekty, které by uvedené potřeby naplnily, by členské státy a jejich regulační orgány měly podporovat provozovatele přenosových soustav ve vytváření nových konceptů projektů.

Opatření 3: Subjekt EU DSO podpoří provozovatele distribučních soustav při plánování v oblasti elektrizačních soustav tím, že mapuje existenci a charakteristiky plánů rozvoje distribuce

Spolehlivé, komplexní, do budoucna zaměřené a transparentní plány rozvoje distribuční sítě budou mít zásadní význam pro začlenění obnovitelných zdrojů a flexibilní poptávky a pro omezení zpoždění u budoucích žádostech o připojení. Provozovatelé distribučních soustav²³ jsou již právní úpravou podle směrnice o vnitřním trhu s elektřinou pověřeni vypracovávat každé dva roky pěti- až desetileté plány rozvoje sítě a předkládat je svým vnitrostátním regulačním orgánům po konzultaci se všemi příslušnými uživateli soustavy. Kromě toho má subjekt EU DSO právní úpravou stanovené úkoly zakotvené v nařízení o vnitřním trhu s elektřinou, a to podporovat plánování distribučních sítí v koordinaci s plánováním přenosových sítí a spolupracovat s ENTSO pro elektřinu a přijímat osvědčené postupy v oblasti koordinovaného plánování přenosových soustav a distribučních soustav, včetně výměny údajů mezi provozovateli pro účely plánování sítí. Přibližně 2 560 provozovatelů distribučních soustav v EU pokrývá 10 milionů kilometrů distribučních soustav²⁴, přičemž je zahrnuto široké spektrum společností, které se liší velikostí i koncentrací v jednotlivých zemích. Malé provozovatelé distribučních soustav mohou z důvodu omezených zdrojů čelit

²² C/2023/1729 [doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie](#).

²³ Malé provozovatele distribučních soustav, kteří poskytují služby méně než 100 000 zákazníkům, nebo malé izolované soustavy lze vyjmout.

²⁴ Odhad Komise ve výši 2 558 provozovatelů distribučních soustav na základě údajů federace Eurelectric: [Distribution grids in Europe, Facts and Figures 2020 \(Distribuční soustavy v Evropě, fakta a čísla za rok 2020\)](#), prosinec 2020.

dalším výzvám. Členy subjektu EU DSO je více než 900 malých, středních a velkých provozovatelů distribučních soustav.

Toto opatření doplňuje a podporuje počáteční práci na právních požadavcích. Subjekt EU DSO by měl do poloviny roku 2024 prozkoumat **případové studie a osvědčené postupy a zveřejnit doporučení ke zlepšení plánování distribučních sítí**²⁵ v úzké koordinaci s ENTSO pro elektřinu a provozovateli přenosových soustav, jakož i s příslušnými zástupci uživatelů sítě z oblastí, jako jsou obnovitelné zdroje energie, elektromobilita nebo vytápění a chlazení, s přihlédnutím k nejistotám, které nejvíce ovlivňují činnost provozovatelů distribučních soustav, a k různorodé velikosti provozovatelů distribučních soustav²⁶. Při přípravě plánů rozvoje distribuční sítě budou mít zásadní význam **transparentní a pravidelné výměny názorů se zúčastněnými stranami** z oblasti obnovitelných zdrojů, elektromobility, vytápění a chlazení, zástupců spotřebitelů a občanské společnosti v regionech. Například plány členských států, obcí a soukromých firem týkající se dobíjecí infrastruktury pro elektrická vozidla, dodávek pobřežní elektřiny v námořních přístavech, zavádění tepelných čerpadel nebo alternativně dálkového vytápění budou mít podstatný dopad na potřebu posílit elektroenergetické distribuční soustavy, což následně přinese příležitosti pro nové trhy v oblasti flexibility, a je třeba začlenit tyto plány do plánování sítě, aby se zajistilo rychlé vybudování potřebné sítě.

Při **plánování potřeb v oblasti sítě** s cílem zkrátit dobu potřebnou pro připojení k soustavě podpoří provozovatele distribučních soustav rovněž **sdílení odpovídajících údajů**. Za daným účelem by uživatelé sítě měli poskytovat údaje o svých energetických kapacitách a místech realizace projektů, aby provozovatelům distribučních soustav pomohli porozumět nové skladbě toku energie v rámci jejich elektrizačních soustav. Kromě toho by měly vnitrostátní regulační orgány ve spolupráci s agenturou ACER a radou CEER do 4. čtvrtletí roku 2024 poskytnout provozovatelům distribučních soustav pokyny k plánování a podporovat soulad mezi plány²⁷. Komise spolu se subjektem EU DSO také od roku 2024 posílí svou podporu při koncipování a předkládání žádostí o projekty společného zájmu pro projekty inteligentních sítí.

Hlavní hnací silou pro rozhodování o investičním plánu je proto existence komplexních plánů rozvoje sítě. Vzhledem k jejich doplňkovosti mohou být účinnými nástroji podpory rozvoje distribučních sítí vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu, zejména prostřednictvím reforem, které mají členské státy provést. **Komise zahrne opatření týkající se elektrizačních soustav** do procesu, který s členskými státy opakovaně probíhá a týká se jejich **vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu**.

III. ZAVEDENÍ REGULAČNÍCH POBÍDEK PRO ROZVOJ ELEKTRIZAČNÍ SOUSTAVY ZAMĚŘENÝ NA BUDOUCNOST

Mezi hlavní faktory ovlivňující výši a efektivitu investic do rozvoje sítě patří **regulační rámec**. Elektrizační soustavy jsou obvykle regulovanými aktivy a investice do nich hradí

²⁵ Například údaje z měření pocházející z transformátorů, měničů a od spotřebitelů na hladině nízkého napětí lze použít jako vstupní údaje pro výpočty toku zatížení, pomocí nichž je možné vypočítat vliv nových fotovoltaických připojení na napětí a zatížení na základě individuálních záloh příslušného úseku elektrizační soustavy a omezit plánování rozvoje soustavy na to, co je skutečně potřeba ([Distribution grids: The energy transition's backbone \(Distribuční soustavy: Páteř energetické transformace\)](#), Geode, květen 2023).

²⁶ Viz např. ty, které zkoumal dokument JRC [Distribution System Operator Observatory 2022 \(Observatoř provozovatelů distribučních soustav 2022\)](#) (kapitola 4.7), JRC, duben 2023.

²⁷ [CEER Views on Electricity Distribution Network Development Plans \(Pohled rady CEER na plány rozvoje elektroenergetické distribuční sítě\)](#), CEER, listopad 2021.

všichni spotřebitelé prostřednictvím sítových tarifů. Vyšší náklady na rozvoj energetického systému proto obvykle vedou ke zvýšení sítových tarifů, a tím i spotřebitelských cen, přestože ceny pro konečné spotřebitele musí zůstat dostupné. Omezení rozvoje projektů pouze na ty, které vycházejí ze současných systémových potřeb, může navíc vést k vyšším budoucím systémovým nákladům, a tím i nákladům pro spotřebitele. Proto je důležitá dohoda dotčených stran o potřebě předběžných investic.

Obzvláště obnovitelné zdroje energie na moři přinesou společnosti obrovské výhody, které pravděpodobně přesáhnou hranice hostitelských členských států. S tím se pojí složité hledání dohody o vhodném sdílení nákladů, a to i v případě hybridních propojovacích vedení.

Poskytování vhodných regulačních pobídek začíná vytvořením podpůrného regulačního rámce, který přináší investiční jistotu. To vyžaduje rychlou dohodu o reformě uspořádání trhu s elektřinou, jejíž ustanovení uznávají význam předběžných investic, záruku přístupu k přenosové soustavě pro obnovitelné zdroje energie na moři a zohlednění kapitálových i provozních výdajů v sítových tarifech.

Taková zásadní revize metodik stanovování tarifů však vyžaduje správnou rovnováhu mezi předvídáním budoucích potřeb v oblasti infrastruktury, akceptováním vyšší míry nejistoty, že infrastrukturní aktivum nemusí být plně využíváno od svého uvedení do provozu, a umožněním včasné úhrady souvisejících nákladů na jedné straně a cenovou dostupností pro spotřebitele, kteří nesou náklady prostřednictvím sítových tarifů, na straně druhé. **Ztráty socioekonomického blahobytu způsobené zpožděním modernizace sítě** nezbytné pro připojení obnovitelných zdrojů energie a flexibilní poptávky **často převyšují dodatečné počáteční náklady** na předběžné investice. Vzhledem k dlouhé životnosti sítových aktiv může navíc v budoucnu dojít k výraznému snížení nákladů, pokud se dnešní investice provedou již s ohledem na budoucí potřeby.

Opatření 4: Komise navrhne hlavní zásady, v nichž určí podmínky, za nichž by měly být poskytovány předběžné investice do projektů v oblasti elektrizačních soustav

Z návrhu reformy uspořádání trhu s elektřinou, který předložila Komise, jasně vyplývá, že pro příslušné síťové projekty by měly být použity předběžné investice. Zároveň by jejich využití mělo zůstat úměrné potřebám.

Přeběžné investice mohou být důležité například pro investice do sítí na moři, které obstojí v budoucnu a které umožní budoucí rozšíření propojených soustav na moři; pro oblasti s vysokým nevyužitým potenciálem fotovoltaiky na pevnině, jako jsou oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie stanovené v souladu se směrnicí o obnovitelných zdrojích energie; pro připojení k soustavě v přístavech za účelem dodávek pobřežní elektřiny nebo pro budování inteligentních sítí, které podporují vnitrostátní plány pro dobíjecí infrastrukturu pro elektrická vozidla nebo plány obcí pro zavádění tepelných čerpadel.

Jako doplněk práce týkající se předběžných investic, kterou provádí Kodaňské fórum²⁸, Komise s podporou agentury ACER, sítě ENTSO pro elektřinu a subjektu EU DSO a po konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami na straně nabídky elektřiny i poptávky po elektřině navrhne do 1. čtvrtletí 2025 **pokyny, v nichž určí podmínky, za nichž by se mělo obvykle očekávat schválení předběžných investic**, přičemž zohlední různé úrovně jistoty

²⁸ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2023-06/Conclusions_9th EIF_13 June FINAL.pdf

vývoje projektů a způsoby, jak na tyto různé úrovně reagovat, například prostřednictvím podmíněného poskytování předběžných investic.

Opatření 5: Komise vydá pokyny k přeshraničnímu sdílení nákladů na projekty na moři

Sítě na moři se budou skládat z radiálních a hybridních projektů v oblasti přenosu, které se budou vyvíjet směrem k budoucí propojené soustavě. Připojení energetických ostrovů a další velké projekty na moři přinesou společnosti značné výhody, které pravděpodobně přesáhnou hranice hostitelských zemí. To představuje výzvu, pokud jde o dohodu o **vhodném sdílení nákladů**, která by zohlednila přínosy pro spotřebitele a výrobce, ale také nejistotu spojenou s budoucími investicemi a jejich načasováním. Hybridní projekty, které propojují země a zároveň připojují obnovitelné zdroje energie na moři, se budou potýkat s dalšími zvláštnostmi. To bude také vyžadovat rozšíření přepravní infrastruktury z pobřežních regionů směrem k vnitrozemským regionům v Evropě s cílem odblokovat větší počet projektů v oblasti větrné energie na pevnině a na moři.

S ohledem na potřeby v oblasti rozvoje sítě na moři by se členské státy a regulační orgány měly angažovat v diskusi o zásadách spolupráce – včetně nákladů – již ve fázi určování potřeb v oblasti sítě, aby se urychlil vznik nových přeshraničních projektů. Sít' ENTSO pro elektřinu by měla dále vyvíjet účinné modelovací nástroje, aby lépe zohlednila potřeby členských států v oblasti informací důležitých pro zahájení takových výměn názorů. Současné přístupy k přidělování nákladů by navíc měly zohlednit nové složité záležitosti, jako jsou hybridní projekty na moři. Komise se do **června 2024** k těmto výzvám vyjádří v **pokynech, jejichž cílem bude podpořit členské státy a vnitrostátní regulační orgány** v takových činnostech. Práci na sdílení nákladů budou řídit specializovaná setkání s členskými státy na politické a technické úrovni. Kromě toho Komise uspořádá řadu setkání s členskými státy, aby si s nimi vyměnila názory a podpořila je při hledání dohod o konkrétních projektech.

IV. MOTIVACE K LEPŠÍMU VYUŽÍVÁNÍ ELEKTRIZAČNÍCH SOUSTAV

Čekání na připojení k soustavě způsobují dlouhá zpoždění při uvádění projektů využívajících obnovitelných zdrojů do provozu. Tyto problémy jsou často důsledkem nedostatečných informací pro předkladatele projektů, ale také podmínek souvisejících s povolovacím postupem. Viditelnost dostupných kapacit elektrizační soustavy tak pomáhá směřovat žádosti o připojení tam, kde je lze nejsnáze vyřídit. Mnoho provozovatelů soustav zpřístupnilo mapy hostitelské kapacity soustavy, mají však různou srozumitelnost a kvalitu²⁹. Na druhou stranu některé správní orgány zavedly praktické způsoby, jak žádosti upřednostnit nebo jak odradit od zneužívání, což přispělo ke snížení počtu nevyřízených žádostí a zkrácení čekací doby.

Aby se zlepšilo využívání stávajících elektrizačních soustav, je třeba řešit nedostatečné povědomí předkladatelů projektů o rychlém vývoji technologií pro inteligentní a účinné síť, včetně technologií podporovaných programem Horizont Evropa, o míře jejich využívání v Evropě a o přínosech, které již měly u jiných projektů.

V neposlední řadě pak nedostačují pobídky pro zavádění technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí a inovativních technologií, a to kvůli převládajícím tarifním strukturám se

²⁹ [Power System of the Future: Keys to delivering capacity on the distribution grid \(Elektrizační soustava budoucnosti: Klíčové faktory k zajištění kapacity distribuční soustavy\)](#), Eurelectric, září 2023.

zaměřením na kapitálové výdaje. Nedostatečná kompenzace provozních výdajů, které jsou dosud z velké části spojeny s náklady na lidské zdroje, neodráží odpovídajícím způsobem rostoucí náklady na digitalizaci, zpracování údajů nebo obstarávání flexibility.

Opatření 6: Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO se dohodnou na harmonizovaných definicích pro dostupnou hostitelskou kapacitu soustavy pro provozovatele soustav a vytvoří celoevropský přehled

Provozovatelé soustav by měli poskytovat transparentní, srozumitelné, podrobné a pravidelně aktualizované informace o hostitelských kapacitách soustavy a objemech žádostí o připojení v souladu s návrhem Komise na revizi uspořádání trhu s elektřinou. Regulační orgány by měly v příslušných případech stanovit rámce pro dohody o negarantovaném připojení.

Od okamžiku zveřejnění tohoto akčního plánu by síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO měly ve spolupráci s Komisí a regulačními orgány pracovat na harmonizovaných definicích pro dostupnou hostitelskou kapacitu soustavy. To by mělo vést k vytvoření **celoevropského přehledu** o dostupných hostitelských kapacitách soustavy³⁰ pro připojení nových uživatelů sítě spolu s informacemi o objemu zpracovávaných žádostí o připojení. Uvedený přehled by měl zohlednit případné mapování kapacity, které již provedli provozovatelé přenosových soustav a provozovatelé distribučních soustav. Do poloviny roku 2025 by síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO měly vytvořit celoevropský přehled, který by měl **předkladatelům projektů přinést viditelnost** při koncipování jejich projektů, jako jsou nové projekty v oblasti obnovitelných zdrojů nebo dobíjecí infrastruktury pro elektrická vozidla, a pomoci předkladatelům odhadnout riziko zpoždění při schvalování žádostí o připojení, a tím získat jasnější prognózu, kdy mohou projekty začít získávat příjmy. To bude přínosem pro nové projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie a flexibilní poptávky, jako jsou ukládání energie nebo elektrická vozidla. Někteří provozovatelé soustav přinášejí tuto viditelnost na místní úrovni již dnes. Kromě toho by síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO měly nejpozději do poloviny roku 2025 podpořit provozovatele soustav v **digitalizaci a zjednodušení postupů pro žádosti o připojení k soustavě**, například vydáním pokynů a doporučení.

Takový přehled může **dále pomoci vnitrostátním regulačním orgánům** pochopit, **kde v síti by mohla být přínosná flexibilní** (negarantovaná) **připojení** k soustavě, dokud nedojde k vybudování nezbytné soustavy. Tam, kde je strukturálním řešením kapacitního problému rozvoj sítě, by měly být rámce pro negarantované připojení navrženy tak, aby provozovatelé soustav nezdržovali budování elektrizační soustavy. V jiných případech, kdy rozvoj elektrizační soustavy nemusí být hospodárným řešením, lze negarantované připojení zvážit jako dlouhodobé řešení³¹.

Vnitrostátní regulační orgány by rovněž měly stanovit jasný rámec, který by odrazoval od podávání žádostí o připojení v případech, kdy žádost není podložena kvalitním projektem a předkladatel v ní neučinil dostatečný závazek, nebo od žádostí o nadměrné kapacity nad rámec potřebný pro projekt, aby se zabránilo tomu, že kapacity pro připojení budou rezervovány pro projekty, u nichž je méně pravděpodobné, že se uskuteční, nebo jejichž hlavním podnikatelským záměrem je prodej práva na připojení, pokud je to povoleno. Například u projektů výroby elektřiny, které jsou finančně vázány nebo při žádosti o

³⁰ Viz příklady na úrovni distribuce ve Španělsku a v České republice.

³¹ CEER – Paper on Alternative Connection Agreements (Dokument o dohodách o alternativním připojení), CEER, květen 2023.

připojení hradí náklady na připojení k soustavě, je méně pravděpodobné, že se projekty neuskuteční.

Opatření 7: Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO podpoří zavádění technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí a inovativních technologií

Komerční technologie, které mohou výrazně zlepšit fungování elektrizačních soustav, jsou snadno dostupné, nejsou však dostatečně využívány³². Přesto mohou takové technologie vést ke snížení nákladů pro spotřebitele tím, že sníží síťové ztráty³³. Znalost stávajícího souboru projektů, kde již byly takové technologie demonstrovány, a kvantifikovaných realizovaných přínosů může poskytnout jasné argumenty předkladatelům projektů, kteří použití technologií teprve zvažují. Proto by mělo dojít ke zviditelnění technologických aktiv, která jsou k dispozici pro rychlé nasazení, jakož i inovativních řešení pro inteligentní sítě a lepší účinnost sítě, jako jsou dynamické tepelné hodnocení vedení, kabely s vysokoteplotními supravodiči, statické synchronní kompenzátory, napěťové měniče (VSC) ve vysokonapětových stejnosměrných soustavách, vypínače vysokonapětových stejnosměrných soustav nebo transformátory s regulací fázového posunu³⁴.

Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO by měly společně **aktualizovat Technopedii**³⁵, čímž by se uvedené prvky vyjasnily a zajistilo se, že budou zahrnuty technologie, které jsou využívány v pilotních projektech v celé Evropě a jsou důležité pro projekty **inteligentních elektrických rozvodných sítí** a pro zvyšování **účinnosti sítí**, včetně technologií vyvinutých v rámci programů **Horizont Evropa** nebo Horizont 2020. Technopedie by měla **informovat o případech použití a přínosech** a měla by být aktualizována do konce roku 2024 a nejméně jednou ročně, aby předkladatelé mohli případy použití a přínosy náležitě zohlednit při koncipování svých projektů a aby regulační orgány mohly předkladatele v jejich využívání podpořit. Aktualizované informace by se měly šířit na budoucích summitech o inteligentních elektrických rozvodných sítích, které budou organizovány s podporou Komise a subjektu EU DSO.

Další podporu technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí a inovativních technologií Komise ještě usnadní pomocí nadcházejících kodexů sítě týkajících se účasti decentralizovaných zdrojů energie na trzích.

Opatření 8: Agentura ACER ve své příští zprávě o tarifech doporučí osvědčené postupy v souvislosti s podporou technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí prostřednictvím tvorby tarifů se zaměřením na to, aby se vedle kapitálových výdajů a sdílení přínosů zohlednily provozní výdaje

Elektrizační soustavy jsou obvykle financovány prostřednictvím síťových tarifů, které jsou doplněny příjmy z přetížení u přeshraničních projektů v oblasti přenosu. **Síťové tarify** za přenos a distribuci by měly být pravidelně aktualizovány s účinným zohledněním provozních i kapitálových výdajů, aby se **zohlednila změna energetického systému směrem k dekarbonizaci** a stále aktivnější úloha provozovatelů distribučních soustav. Je **třeba vzít**

³² [The benefits of innovative grid technologies \(Výhody inovativních technologií sítí\)](#), CurrENT, prosinec 2021.

³³ Například vzhledem k vyšším napěťovým hladinám (a nižšímu proudu) jsou síťové ztráty při přenosu relativně nižší než v distribuci: [Report on Power Losses \(Zpráva o ztrátách energie\)](#), CEER, březen 2020.

³⁴ Středisko pro sledování technologií čisté energie: [Smart grids in the European Union \(Inteligentní sítě v Evropské unii\)](#), Společné výzkumné středisko, říjen 2023.

³⁵ <https://entsoe.eu/Technopedia/>

na vědomí nárůst provozních nákladů při zavádění a provozu našich sítí, včetně nákladů na fyzickou a kybernetickou bezpečnost. Požadavky na účinnost podněcují provozovatele sítí ke snižování nákladů a k efektivnější práci³⁶. **Vnitrostátní regulační orgány by měly pravidelně přezkoumávat stanovování síťových tarifů nebo související metodiky**, včetně způsobu, jakým stanovují dlouhodobé pobídky, podporují přesun poptávky v době špičky a motivují k zavádění technologií, které zvyšují účinnost a provozuschopnost elektrizačních soustav (viz předchozí opatření), například prostřednictvím systémů odměňování založených na výkonu nebo výkonnosti. **Síťové tarify se proto musí vyvíjet společně s energetickým systémem**. Inovativní přístupy, jako je sdílení přínosů³⁷, mohou přispět k odolnosti energetického systému za dostupné ceny. Některé členské státy zavádějí nové postupy, například italský vnitrostátní regulační orgán³⁸ přechází od regulace založené na vstupu k prémie za zvýšení přenosové kapacity a pobídkám k efektivitě kapitálových výdajů a v roce 2024 zváží jak provozní, tak kapitálové výdaje. Agentura ACER by měla dále podporovat vnitrostátní regulační orgány tím, že **v příští zprávě o tarifech**³⁹, která má být vydána v lednu 2025, **doporučí osvědčené postupy** na základě důkladných konzultací se všemi příslušnými zúčastněnými stranami a následně **podpoří vnitrostátní regulační orgány při jejich zavádění**.

Jak je stanoveno v nařízení o elektřině, metodiky pro stanovení tarifů musí poskytovat vhodné pobídky, včetně dlouhodobých, a zajišťovat odraz nákladů, což je posíleno pečlivým zvážením rozdělení nákladů mezi výrobce a spotřebitele. To je zvláště důležité vzhledem k tomu, že rozvoj sítě je stále více motivován potřebou připojit oblasti, kde lze vyrábět energii z obnovitelných zdrojů, což je trend, který by se měl odrazit v odpovídající výši poplatků za dodávky energie do soustavy a za připojení, aby se pokryly související náklady.

V. ZLEPŠENÍ PŘÍSTUPU K FINANČÍM

Financování nezbytného posílení a úprav elektrizační soustavy bude vyžadovat mobilizaci rozsáhlých zdrojů, téměř půl bilionu EUR, v situaci, kdy jsou veřejné zdroje omezené a projekty postihuje inflace a rostoucí úrokové sazby. Objevují se také problémy, pokud jde o úvěrové hodnocení a přístup předkladatelů projektů ke kapitálu. Provozovatelé elektrizačních soustav, a to jak na úrovni přenosu, tak na úrovni distribuce, čelí nebývalému nárůstu objemu kapitálových výdajů. Například rozsah a rychlé rozšíření investičního programu společnosti může ovlivnit její úvěrové hodnocení, což má negativní důsledky pro přístup k financím. To vše vyžaduje nové úsilí o nalezení přizpůsobených finančních produktů a nástrojů na podporu investic do elektrizačních soustav.

Opatření 9: Komise určí modely přizpůsobeného financování a posílí dialog k řešení překážek soukromého financování

V návaznosti na **dialog investorů o energetice** zahájí Komise do konce roku 2023 **posílený proces s investory** (včetně penzijních fondů), **úvěrovými agenturami, finančními institucemi, regulačními orgány a provozovateli soustav** s cílem určit a řešit překážky financování, a to i prostřednictvím bankovních úvěrů, tržních nástrojů (dluhových a

³⁶ [Report on regulatory frameworks for European energy networks 2022 \(Zpráva o regulačních rámcích pro evropské energetické sítě 2022\)](#), CEER, leden 2023.

³⁷ [Benefit-based incentive regulation to promote efficiency and innovation in addressing system needs \(Motivační regulace založená na přínosech, která podporuje účinnost a inovace při řešení potřeb systému\)](#), Florentská škola regulace, červen 2023.

³⁸ https://energy.ec.europa.eu/events/9th-energy-infrastructure-forum-2023-06-12_en

³⁹ https://www.acer.europa.eu/Publications/ACER_electricity_network_tariff_report.pdf

kapitálových), záruk a kombinovaného financování. S ohledem na specifika obchodních modelů provozovatelů soustav by Komise měla s podporou příslušných zúčastněných stran prozkoumat **nástroje financování**, které by poskytly nejvhodnější řešení odpovídající investičním potřebám, včetně záruk nebo podobných mechanismů financování, které by urychlily soukromé financování.

Komise a EIB budou v rámci programu InvestEU dále zkoumat potřebu finančních nástrojů na podporu investic do elektrizačních soustav ve velkém měřítku.

Komise zajistí **koordinaci a součinnost** mezi touto prací a příslušnou prací v oblasti přístupu k finančním prostředkům, jak je stanoveno v **Akčním plánu pro větrnou energii** (opatření 8), a dalšími technologiemi obnovitelných zdrojů, aby byla zajištěna soudržná integrace budoucí elektrizační soustavy.

Opatření 10: Komise zviditelní možnosti financování inteligentních sítí a modernizace distribučních soustav z programů EU

Distribuční soustavy jsou způsobilé pro financování v rámci různých finančních nástrojů EU. **Hlavními zdroji financování** jsou regionální fondy (Evropský fond pro regionální rozvoj), Fond soudržnosti a Nástroj pro oživení a odolnost včetně jeho složky REPowerEU. Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti mohou spolufinancovat projekty v oblasti rozvoje inteligentních energetických systémů, elektrizačních soustav a ukládání energie. Členské státy ve svých operačních programech na období 2021–2027 dosud celkem přidělily pouze 4,7 miliardy EUR, což vedlo k investicím ve výši 6 miliard EUR. Přidělené částky se v jednotlivých členských státech značně liší, a to i proto, že některé členské státy použily na podporu takových investic Nástroj pro oživení a odolnost. Na část investičních potřeb může přispět Modernizační fond, financovaný z části výnosů ze systému EU ETS⁴⁰, a Nástroj pro oživení a odolnost.

Členské státy s vysokou potřebou modernizace distribučních soustav a zavádění místních inteligentních sítí **by měly** v případě úpravy svých operačních programů pro regionální fondy a Fond soudržnosti **zvážit dostupné možnosti zvýšení přidělů pro toto odvětví**. Od prvního čtvrtletí roku 2024 zahájí Komise proces spolupráce s členskými státy týkající se možnosti financování distribučních soustav, a to i prostřednictvím specializovaného zasedání na vysoké úrovni. Komise rovněž poskytne specializovanou technickou pomoc v rámci **Nástroje pro technickou podporu**, aby pomohla podnikům při přípravě jejich žádostí o financování, a bude spolupracovat se subjektem EU DSO na zvyšování povědomí o tomto opatření mezi jeho členy – provozovateli distribučních soustav.

VI. ZRYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ DÍKY RYCHLEJŠÍMU POVOLOVÁNÍ A ANGAŽOVANOSTI VEŘEJNOSTI

Infrastrukturní projekty se potýkají se složitými a zdlouhavými povolovacími postupy, protože se týkají velkých vzdáleností a často procházejí několika jurisdikcemi. To s sebou nese nutnost absolvovat různé povolovací postupy v několika jazycích s různými nastaveními a lhůtami. Některé z těchto problémů souvisejí s personálními omezeními a digitalizací

⁴⁰ Modernizační fond využívá část příjmů ze systému EU ETS na podporu investic do modernizace energetických sítí v třinácti členských státech EU s nižšími příjmy. V období 2021–2030 bude v rámci Modernizačního fondu k dispozici 57 miliard EUR za předpokladu, že cena v rámci systému EU ETS bude činit 75 EUR/tCO₂.

příslušných orgánů. Proces získávání potřebných environmentálních povolení pro přeshraniční projekty je někdy obtížný, především v případě projektů, které procházejí chráněnými přírodními oblastmi nebo stanovišti určitých druhů, zejména pokud chybí úplné znalosti o chráněných stanovištích a přítomných druzích. Realizace infrastrukturních projektů navíc často naráží na značné obavy veřejnosti, které mohou v nejhorších případech vést k dlouhým soudním řízením. Minimální legislativní požadavky často nestačí k řešení obav místních komunit, na něž má výstavba projektů v jejich okolí dopad, a ambice pro angažovanost veřejnosti by měly jít nad rámec striktních požadavků.

Nařízení o TEN-E a nejnověji nařízení Rady (EU) 2022/2577 pro mimořádnou situaci nabízejí řešení těchto problémů, zatím však nejsou dostatečně využívána.

Opatření 11: Komise podpoří zrychlení povolování tím, že poskytne pokyny a technickou podporu k provádění stávajících legislativních nástrojů, a členské státy zavedou opatření pro zrychlení povolování

Členské státy mohou využít dobrovolných ustanovení podle **nařízení Rady pro mimořádnou situaci**⁴¹ (článek 6) a vybízejí se k rychlému provedení revidované **směrnice o obnovitelných zdrojích energie** ve vnitrostátním právu s cílem urychlit rozvoj přenosových a distribučních soustav nezbytných pro integraci obnovitelných zdrojů energie do systému. Rozvoj sítě je stále více motivován potřebou integrovat do systému velké množství obnovitelných zdrojů energie, mohl by tak existovat významný potenciál pro to, aby členské státy určovaly zvláštní oblasti pro infrastrukturu v souladu s nařízením, resp. směrnicí.

Jako užitečné fórum pro výměnu osvědčených postupů a poskytování vysvětlení a poradenské podpory se osvědčila **platforma příslušných vnitrostátních orgánů** odpovědných za povolování, která byla zřízena v roce 2022. Práce platformy se zintenzivní. Zejména bude uspořádáno zvláštní **setkání ministrů**, aby se zajistilo **politické řízení** při řešení zjištěných problémů s povolováním. Na další podporu **provede** Komise v roce 2024 **studii**, která posoudí provádění ustanovení nařízení o TEN-E týkajících se povolování. To umožní zejména identifikaci a šíření **osvědčených postupů**. Na základě zjištění studie **by členské státy měly určit konkrétní opatření**, která je třeba přijmout ke zrychlení jejich povolovacích režimů. Komise bude toto posouzení a jeho provádění podporovat prostřednictvím platformy příslušných vnitrostátních orgánů odpovědných za povolování.

Komise bude spolupracovat s příslušnými ministerstvy a orgány vydávajícími povolení, a to i v rámci Paktu starostů a primátorů, na **šíření a podpoře uplatňování** ustanovení směrnice o obnovitelných zdrojích energie a **nařízení Rady pro mimořádnou situaci a revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie**, pokud jde o **distribuční soustavy**. Kromě toho si platforma příslušných vnitrostátních orgánů bude dále vyměňovat informace o zvláště povolení inteligentních elektrických rozvodných sítí s cílem zjednodušit příslušné postupy.

Nejpozději do poloviny roku 2025 **poskytne** Komise s ohledem na překážky při povolování projektů energetické infrastruktury **pokyny** pro určování zvláštních oblastí pro infrastrukturu pro síťové projekty nezbytné pro integraci obnovitelných zdrojů energie, jak je stanoveno v revidované směrnici o obnovitelných zdrojích energie. Komise v případě potřeby do

⁴¹ [Nařízení Rady \(EU\) 2022/2577 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů](#) (Úř. věst. L 335, 29.12.2022, s. 36).

4. čtvrtletí roku 2024 **aktualizuje** stávající **pokyny** k zjednodušení posuzování vlivů na životní prostředí pro projekty společného zájmu⁴² a projekty ve společném zájmu a pokyny k infrastruktuře pro přenos energie a k právním předpisům EU na ochranu přírody⁴³, aby je v případě potřeby přizpůsobila revidovaným legislativním rámcům TEN-E a směrnice o obnovitelných zdrojích energie a jejich ustanovením o zjednodušení povolování.

A konečně od roku 2024 bude Komise podporovat digitalizaci povolovacích postupů pro projekty v oblasti elektrizačních soustav prostřednictvím **Nástroje pro technickou podporu**. Nařízení o Nástroji pro technickou podporu⁴⁴ předpokládá, že členské státy mohou prostřednictvím samostatných projektů nebo projektů pro více zemí získat technické odborné znalosti pro zrychlení povolování. Členské státy se vyzývají, aby využily Nástroje pro technickou podporu poskytovaného Komisí k modernizaci svých systémů pro vyřizování žádostí o povolení a připojení, například prostřednictvím digitalizace. Kromě toho, jak bylo oznámeno v Evropském akčním plánu pro větrnou energii⁴⁵, Komise do konce roku spustí **specializovaný online nástroj na pomoc členským státům**, který mimo jiné odpoví na nejčastější praktické otázky členských států týkající se provádění revidovaných ustanovení o povolování.

Opatření 12: Komise zahájí činnost Paktu o angažovanosti pro včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran a regulační podporu

Kvantifikovat a peněžně vyjádřit úspěšné předcházení střetům a zpožděním může být ve složitém regulačním rámci pro výstavbu infrastruktury, který zasahuje do několika jurisdikcí a pravomocí, náročné. Ačkoli jsou mezi předkladateli projektů propagovány a sdíleny osvědčené postupy, je třeba posílit rámec angažovanosti zúčastněných stran do pravidelného a společného úsilí o zmírnění dopadů na komunity a přírodu a zároveň přerozdělit přínosy pro komunity a posílit ochranu přírody.

S cílem řešit případný odpor veřejnosti a zajistit nejvyšší úroveň angažovanosti zúčastněných stran Komise spolu s členskými státy, vnitrostátními regulačními orgány, provozovateli soustav a občanskou společností u příležitosti konání energetických dnů projektů společného zájmu v roce 2023 zahájí činnost Paktu o angažovanosti pro včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran a v reakci na potřebu odpovídající regulační podpory (viz příloha II).

VII. POSILOVÁNÍ DODAVATELSKÝCH ŘETĚZCŮ ELEKTRIZAČNÍCH SOUSTAV

Odvětví EU je světovou jedničkou ve výrobě komponentů pro energetické systémy, jako jsou kabely a rozvodny pro vysokonapěťové stejnosměrné soustavy, což jsou základní prvky pro naplnění ambicí EU v oblasti energie na moři.

Předkladatelé projektů v oblasti elektrizačních soustav nicméně upozorňují na dlouhé a stále se prodlužující doby pro obstarání konkrétních komponentů elektrizačních soustav, někdy i několikaleté, a to i v případě nejnaléhavějších projektů společného zájmu, též z důvodu

⁴² [Zjednodušení postupů posuzování vlivů na životní prostředí u projektů společného zájmu v oblasti energetické infrastruktury](#), Evropská komise, 2013.

⁴³ [Výkladová příručka: Infrastruktura pro přenos energie a právní předpisy EU na ochranu přírody](#), Evropská komise, 2018.

⁴⁴ [Nařízení \(EU\) 2021/240, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu](#) (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 1).

⁴⁵ COM(2023) 669 final [Evropský akční plán pro větrnou energii](#).

omezené nabídky některých komponentů nebo rostoucích cen surovin. Zároveň se výrobci v EU potýkají s překážkami, které jim brání využívat úspory z rozsahu z důvodu rozdílů ve specifickosti výrobků. Silný růst celosvětové poptávky po technologiích pro elektrizační soustavy by mohl doby dodání ještě prodloužit. Výrobní kapacita EU se proto výrazně zvýší a partnerství EU dále posílí hodnotové řetězce.

Zvyšující se celosvětová konkurence na trhu kabelů a systémů pro vysokonapěťové stejnosměrné a střídavé soustavy, které jsou stále dodávány převážně v rámci domácího trhu v Evropě, je velmi pozitivní za předpokladu, že panují rovné podmínky. Pro podporu odolnosti energetického systému je třeba věnovat pečlivou pozornost tomu, aby rovné podmínky zůstaly zachovány, aniž by existoval prostor pro nekalé obchodní praktiky.

Kromě toho je třeba zajistit, aby nevznikala bezpečnostní rizika. Spoléhání se na dodavatele ze třetích zemí, zejména ze zemí, u nichž chybí soulad s hodnotami a postoji EU, při uspokojování potřeb EU v oblasti kritické energetické infrastruktury však může představovat bezpečnostní rizika⁴⁶ – a to jak přímo z hlediska kybernetické bezpečnosti⁴⁷, tak i v souvislosti s možným zneužíváním takových závislostí dodavatelského řetězce jako zbraně.

Závislost na vysoce rizikových dodavatelích kritických komponentů ze třetích zemí může způsobit kybernetickou zranitelnost elektrizační soustavy, včetně propojovacích vedení do třetích zemí. Směrnice o bezpečnosti sítí a informací (NIS 2)⁴⁸ vyžaduje, aby subjekty v odvětví energetiky přijaly bezpečnostní opatření ve vztahu ke svým dodavatelským řetězcům jako součást opatření k řízení kybernetických bezpečnostních rizik. Nadcházející akt o kybernetické odolnosti, o němž v současné době jednají spolunormotvůrci, výrazně posílí bezpečnost dodavatelského řetězce tím, že bude vyžadovat záměrnou kybernetickou bezpečnost u hardwarových a softwarových produktů s digitálními prvky, které vstupují na trh EU, a také povinnosti výrobců zajistit soulad s požadavky na kybernetickou bezpečnost během celého životního cyklu produktu.

Provozovatelé elektrizačních soustav v EU se navíc potýkají s problémy při získávání dostatečného přístupu k surovinám, jako je měď nebo ocel. Vzhledem k ambiciózním cílům v oblasti zavádění bude třeba usilovat o posílení domácích výrobních kapacit a diverzifikaci dodávek surovin a klíčových komponentů na domácím trhu a prostřednictvím dohod EU nebo partnerství se spolehlivými třetími zeměmi. Evropský akt o kritických surovinách pomůže zajistit, aby Evropa uvedené cíle splnila, a to i pomocí domácí výroby a strategických partnerství. Komise pracuje na zajištění přístupu ke kritickým a strategickým surovinám. K tomu přispějí i dohody o volném obchodu a další dvoustranné dohody, které se týkají dodavatelských řetězců v oblasti energetiky, surovin a čistých technologií, a strategie Global Gateway.

Je třeba rovněž zdůraznit, že projekty propojení elektroenergetických soustav s třetími zeměmi, jako jsou například projekty ve společném zájmu, jejichž cílem je vývoz významného množství elektřiny z obnovitelných zdrojů do EU, by neměly vytvářet nové závislosti, pokud jde o bezpečnost dodávek energie.

⁴⁶ [Směrnice \(EU\) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektů.](#)

⁴⁷ [Doporučení Komise \(EU\) 2019/553 ze dne 3. dubna 2019 o kybernetické bezpečnosti v odvětví energetiky.](#)

⁴⁸ [Směrnice \(EU\) 2022/2555 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii.](#)

A konečně nedostatek kvalifikovaných pracovníků ovlivňuje rostoucí personální potřeby provozovatelů přenosových a distribučních soustav, výrobců kabelů pro vysokonapěťové stejnosměrné soustavy a dalších dodavatelů energetických systémů. To zahrnuje potřebu získat další pokročilé digitální a technologické dovednosti, jako jsou automatizace, controlling, data velkého objemu a pokročilá analytika, aby bylo možné odhalit a zvládat výzvy v oblasti sítě a také vyvinout potřebné technologie⁴⁹.

Výše uvedené důležité potřeby odolných a efektivních dodavatelských řetězců pro výrobu týkající se elektrizačních soustav byly řešeny v návrhu aktu o průmyslu pro nulové čisté emise (technologie sítě jsou navrženy mezi strategickými technologiemi pro nulové čisté emise a akademie průmyslu pro nulové čisté emise se zabývají výzvami v oblasti dovedností) a v Evropském akčním plánu pro větrnou energii (zvýšení jistoty poptávky vztahující se k elektrizační soustavě zřízením digitální platformy EU pro plánování aukcí větrné energie a vnitrostátními závazky). Rychlé přijetí a provedení aktu o průmyslu pro nulové čisté emise umožní podpořit odolný dodavatelský řetězec elektrizační soustavy, zejména prostřednictvím rychlejšího povolování nových výrobních kapacit, zvýšení počtu kvalifikovaných pracovníků a vhodně koncipovaných veřejných výběrových řízení a aukcí.

Odvětví EU má k dispozici další nástroje Komise pro prosazování práva, které mají podpořit rovné podmínky, čelit nekalým obchodním praktikám⁵⁰ nebo napravit asymetrie mezi EU a třetími zeměmi v otevřenosti trhu v odvětvích veřejných zakázek (nástroj pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek). Dále pak pokud jde o rizika spojená s bezpečností a veřejným pořádkem, nařízení EU o prověřování přímých zahraničních investic⁵¹ umožňuje posoudit bezpečnostní rizika přímých zahraničních investic. Obchodní dohody EU jsou navíc zaměřeny na podporu investic do obnovitelných zdrojů energie, včetně přístupu k energetickým soustavám, s cílem diverzifikovat zdroje a umožnit přístup na trh ve třetích zemích při zachování bezpečnosti dodávek.

Další a doplňková cílená opatření v tomto akčním plánu podpoří další zlepšení v dodavatelských řetězcích elektrizačních soustav. Úsilí o sladění návrhů produktů v EU by dodavatelům umožnilo soustředit se na kvantitativní stránku namísto využívání času a lidských zdrojů k navrhování a výrobě přizpůsobené individuálním potřebám. Takové sladění by sloužilo nejen ke zlepšení přístupu dodavatelů na vnitřní trh, ale také ke zvýšení konkurence, snížení nákladů a zvýšení výstupu výroby při stejných výrobních kapacitách.

Opatření 13: Sít' ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO spolupracují s poskytovateli technologií na vypracování společných technologických specifikací a lepší viditelnost souborů projektů v oblasti elektrizační soustavy s cílem usnadnit investice do výrobní kapacity a zabezpečit dodavatelské řetězce

Normy, které se týkají celého hodnotového řetězce elektrizačních soustav a zařízení, mají zásadní význam pro zajištění bezpečnosti a zabezpečení elektrických zařízení, usnadňují bezpečnost dodavatelského řetězce, interoperabilitu, umožňují investice do elektroenergetické sítě, šetří náklady, a tím urychlují zavádění a modernizaci.

⁴⁹ [Skills needs developments, vocational education and training systems in the changing electricity sector \(Vývoj potřeb v oblasti dovedností, systémy odborného vzdělávání a přípravy v měnícím se odvětví elektroenergetiky\)](#), autoři: odborový svaz IndustriAll, Evropská federace odborových svazů veřejných služeb (EPSU) a federace Eurelectric za podpory EU.

⁵⁰ Viz nedávné zahájení obchodního šetření týkajícího se optických kabelů, Úř. věst. C 2023/891, [Oznámení o zahájení řízení týkajícího se kabelů z optických vláken](#).

⁵¹ Nařízení (EU) 2019/452, kterým se stanoví [rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie](#).

V první řadě a bezodkladně je třeba řešit to, že současné specifikace výběrových řízení provozovatelů přenosových soustav vůči výrobcům v oblasti elektrizačních soustav jsou často velmi přizpůsobené, což znamená, že prakticky pro každého provozovatele přenosové soustavy v Evropě je třeba vynaložit úsilí a zdroje dodavatelského řetězce na speciální požadavky týkající se návrhu. Spolupráce mezi provozovateli přenosových soustav s cílem dohodnout se na společných požadavcích na specifikace by snížila náklady, urychlila realizaci projektů, zvýšila množství výstupu, který mohou dodavatelé vyrábět s již existujícími výrobními zařízeními, a umožnila lepší přístup dodavatelů z celé EU na další trhy v Evropě. Byly učiněny první pokusy dohodnout se na společných požadavcích, které inicioval program EU Horizont Evropa⁵² a v některých případech i někteří provozovatelé přenosových soustav⁵³, ačkoli jednotliví provozovatelé přenosových soustav tak stále činí různými způsoby. Potřebu další spolupráce v tomto ohledu a zjednodušení specifikací zdůraznila síť ENTSO pro elektřinu v rámci akce na vysoké úrovni o budoucnosti našich elektrizačních soustav⁵⁴.

Komise požádá **evropské normalizační organizace**, aby připravily výstup ve formě pracovní dohody, do níž budou zapojeny všechny příslušné zúčastněné strany (**síť ENTSO pro elektřinu, provozovatelé přenosových soustav a výrobci**), o společných **specifikacích produktů**, které by měly být dohodnuty do konce roku 2024. Tyto specifikace produktů **by měli provozovatelé přenosových soustav v celé EU zavádět ve svých vlastních zakázkách** a regulační orgány by je měly podporovat při koncipování tarifů. Práce by měla být úzce koordinována s pracovní skupinou **fóra na vysoké úrovni pro evropskou normalizaci** pro zelenou elektrizační soustavu. Pokud to do budoucna bude považováno za nezbytné, mohlo by to být prvním krokem k vypracování technických specifikací a nakonec i norem EU pro celý hodnotový řetězec elektrizační soustavy.

Ve spolupráci s výše uvedenou pracovní skupinou evropských normalizačních organizací určí fórum na vysoké úrovni nedostatky v normalizaci a do prvního čtvrtletí roku 2024 navrhne plán. Zaměří se na strategické otázky vycházející ze současných tržních a podnikatelských trendů, včetně geopolitických omezení, dopadu na evropské podnikání a usnadnění celosvětového obchodu.

Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO by měly společně s provozovateli elektrizačních soustav do 4. čtvrtletí 2024 zavést mechanismy, které **výrobcům zajistí viditelnost nadcházejících plánů zadávání zakázek na zařízení a systémy** na všech napěťových hladinách. Toto opatření by mohlo pomoci výrobcům technologií sítí lépe připravit své výrobní kapacity a kvalifikovanou pracovní sílu a/nebo včas naplánovat časová okna ve výrobě pro potřeby v oblasti rozšíření soustavy. Díky tomu by se mohlo předejít potenciálním úzkým místům v dodavatelských řetězcích technologií. Toto opatření by se mělo inspirovat interaktivní digitální platformou EU, na níž budou zveřejňovány plány aukcí členských států, jak bylo oznámeno v Akčním plánu EU pro větrnou energii.

⁵² <https://interopera.eu/>

⁵³ Např. program společnosti TenneT o výkonu 2 GW pro elektrizační soustavy na moři (<https://www.tennet.eu/about-tennet/innovations/2gw-program>).

⁵⁴ **Závěry** akce sítě ENTSO pro elektřinu „Budoucnost našich elektrizačních soustav“, 3. zasedání na téma „Lidé a zadávání zakázek“.

Opatření 14: Komise podpoří společné technické požadavky na připojení výroby a spotřeby

Specifikace stanovené pro připojení projektů v oblasti nové spotřeby a nové výroby mají významný vliv na návrh produktu a požadavky na něj. V současné době se takové technické požadavky v Evropě značně liší, což nutí výrobce přizpůsobovat se takovým požadavkům na místní úrovni a ztěžuje jim přístup na jednotný trh EU. Komise do roku 2025 posoudí a navrhne opatření na podporu společných technických požadavků v revizích kodexů sítě týkajících se požadavků na výrobce a kodexu sítě pro připojení spotřeby, aby zajistila, že výrobci budou moci plně využívat výhod přístupu na jednotný trh.

6. ZÁVĚRY

Elektrizační soustavy jsou skutečným evropským úspěchem v oblasti integrace, spolupráce a vzájemné podpory. Vzhledem k nezastupitelné úloze elektrizačních soustav v energetické transformaci je nanejvýš důležité zajistit, aby byly zavedeny správné pobídky a minimalizovány nepřiměřené překážky a rizika. Modernizace a rozšiřování elektrizačních soustav a rozvoj jejich inteligentního charakteru jsou velmi potřebné jak na úrovni přenosu, tak stále více i na úrovni distribuce, aby se umožnila energetická transformace ve všech hospodářských odvětvích. Elektrizační soustavy musí být připraveny na nové potřeby systému, zejména na integraci obnovitelných zdrojů energie a flexibilní poptávky. Tyto výzvy v oblasti rozvoje sítě se promítají do vysokých investičních potřeb, jejichž výše do roku 2030 dosáhne půl bilionu EUR.

Tento evropský akční plán pro elektrizační soustavy určuje řadu vzájemně propojených opatření, která mohou být dokončena během příštích osmnácti měsíců, aby byl zajištěn odpovídající investiční rámec pro elektrizační soustavy. Například spolehlivé a vysoce kvalitní plánování sítě ve spojení s rámcem umožňujícím předběžné investice v oblastech, které mají pevné plány zavádění obnovitelných zdrojů energie, elektromobility nebo tepelných čerpadel, spolu se zjednodušenými povolovacími postupy pro uvedené projekty v oblasti elektrizační soustavy, může podstatně zvýšit hostitelskou kapacitu soustavy pro nové obnovitelné zdroje energie a zdroje flexibility pro systém.

Přestože by příslušné organizace měly v navrhovaném časovém harmonogramu zahájit uvedená opatření, jejich plného efektu lze dosáhnout pouze prostřednictvím pevného a dlouhodobého závazku všech příslušných aktérů, veřejných i soukromých, spolupracovat na jejich provádění. Pouze společnými silami bude možné udržet dynamiku, aby naše elektrizační soustavy byly schopné tuto výzvu naplnit.

Z tohoto důvodu Komise v rámci Kodaňského fóra pro energetickou infrastrukturu zřídí ve spolupráci s členskými státy, agenturou ACER, sítí ENTSO pro elektřinu a subjektem EU DSO, EIB, výrobci a nevládními organizacemi specializovanou platformu, která bude pravidelně sledovat pokrok a na výročním zasedání fóra podávat zprávy o plnění tohoto akčního plánu.

PŘÍLOHA I – EVROPSKÝ AKČNÍ PLÁN PRO ELEKTRIZAČNÍ SOUSTAVY – STRUČNÝ PŘEHLED

KATEGORIE	OPATŘENÍ	ČASOVÝ HARMONOGRAM
Urychlení realizace projektů společného zájmu a příprava nových projektů	1. Komise, členské státy a provozovatelé přenosových soustav posílí podporu pro přípravu, rychlejší realizaci a financování projektů společného zájmu a projektů ve společném zájmu	Od roku 2024
Zlepšení dlouhodobého plánování elektrizační soustavy pro vyšší podíl obnovitelných zdrojů a rozvoj elektrifikace	2. Síť ENTSO pro elektřinulepší plánování „shora dolů“ do roku 2050 tím, že začlení určení potřeb v oblasti soustavy na moři a na pevnině a dále zvaží vodíkové zdroje 3. Subjekt EU DSO podpoří provozovatele distribučních soustav při plánování v oblasti elektrizačních soustav tím, že mapuje existenci a charakteristiky plánů rozvoje distribuce	Od 1. čtvrtletí roku 2024 Polovina roku 2024
Zavedení regulačních pobídek pro rozvoj elektrizační soustavy zaměřený na budoucnost	4. Komise navrhne hlavní zásady, v nichž určí podmínky, za nichž by měly být poskytovány předběžné investice do projektů v oblasti elektrizačních soustav 5. Komise vydá pokyny k přeshraničnímu sdílení nákladů na projekty na moři	1. čtvrtletí roku 2025 Polovina roku 2024
Motivace k lepšímu využívání elektrizačních soustav	6. Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO se dohodnou na harmonizovaných definicích pro dostupnou hostitelskou kapacitu soustavy pro provozovatele soustav a vytvoří celoevropský přehled 7. Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO podpoří zavádění technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí a inovativních technologií 8. Agentura ACER ve své příští zprávě o tarifech doporučí osvědčené postupy v souvislosti s podporou technologií inteligentních sítí a účinnosti sítí prostřednictvím tvorby tarifů se zaměřením na to, aby se vedle kapitálových výdajů a sdílení přínosů zohlednily provozní výdaje	Od okamžiku přijetí 4. čtvrtletí roku 2024 1. čtvrtletí roku 2025
Zlepšení přístupu k financím	9. Komise určí modely přizpůsobeného financování a posílí dialog k řešení překážek financování 10. Komise zviditelní možnosti financování inteligentních sítí a modernizace distribučních soustav z programů EU	Od okamžiku přijetí Od 1. čtvrtletí roku 2024
Zrychlení zavádění díky rychlejšímu povolování a angažovanosti veřejnosti	11. Komise podpoří zrychlení povolování tím, že poskytne pokyny a technickou podporu k provádění stávajících legislativních nástrojů, a členské státy zavedou opatření pro zrychlení povolování 12. Komise zahájí činnost Paktu o angažovanosti pro včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran a regulační podporu	2024–2025 Od okamžiku přijetí
Posílení dodavatelských řetězců elektrizačních soustav	13. Síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO spolupracují s poskytovateli technologií na vypracování společných technologických specifikací alepší viditelnost souborů projektů v oblasti elektrizační soustavy s cílem usnadnit investice do výrobní kapacity a zabezpečit dodavatelské řetězce	4. čtvrtletí roku 2024

	14. Komise podpoří společné technické požadavky na připojení výroby a spotřeby	Do roku 2025
--	---	---------------------

PŘÍLOHA II – PAKT O ANGAŽOVANOSTI

Zajištění včasné, pravidelné a smysluplné angažovanosti zúčastněných stran v rozvoji elektrizační soustavy

Základním kamenem naší energetické transformace a hospodářského oživení bude elektrizační soustava, v níž se energie z obnovitelných zdrojů bude v roce 2030 podílet na výrobě přibližně polovinou a která bude plně dekarbonizována mnohem dříve než v roce 2050. Kapacitu energie z obnovitelných zdrojů budeme zavádět mnohonásobně rychlejším tempem než dnes, což bude vyžadovat integrovanou a propojenou evropskou infrastrukturu. Urychlení rozvoje elektrizačních soustav souběžně s masivním rozšířením energie z obnovitelných zdrojů je proto klíčem k tomu, aby Evropa mohla prosazovat své ambice v oblasti energetické bezpečnosti a klimatu.

Ničeho z toho nelze dosáhnout izolovaně nebo na úkor ochrany životního prostředí našich nejzranitelnějších stanovišť. Revidované nařízení o TEN-E bude i nadále sloužit jako řídicí rámec pro určování a budování projektů společného zájmu v případech, kdy to bude nutné pro propojení poptávky a nabídky v celé Evropě. Rozhodovací procesy, ať už ve fázi výběru pro označení projektu společného zájmu, nebo později, během vytyčování trasy a výstavby, byly posíleny, aby byly inkluzivnější, transparentnější a odpovědnější vůči názorům a potřebám těch komunit, jež jsou výstavbou dotčeny. Přestože jsou mezi předkladateli projektů propagovány a sdíleny osvědčené postupy, stále dochází ke zpožděním v rozvoji elektrizačních soustav na úrovni přenosu i distribuce, a to z důvodu nedostatečného přijetí ze strany komunit, které jsou projekty v oblasti energetické infrastruktury dotčeny. Kvantifikace a peněžní vyjádření přínosů úspěšné angažovanosti zúčastněných stran a zamezení zpoždění může být ve složitém regulačním rámci pro budování infrastruktury, který zasahuje do několika jurisdikcí a pravomocí, náročné. Je třeba posílit rámec angažovanosti veřejnosti do pravidelného a smysluplného kolektivního úsilí, které posiluje důvěru a účast na rozvoji elektrizačních soustav, zmírňuje dopad na komunity a přírodu, přerozděluje přínosy a posiluje ochranu přírody.

Ve svém sdělení „Sítě, chybějící článek: akční plán EU pro síť“ Komise oznamuje zahájení činnosti *Paktu o angažovanosti, jehož cílem je zajistit včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran v rozvoji elektrizační soustavy*, a to společně s členskými státy, agenturou ACER a vnitrostátními regulačními orgány, sítí ENTSO pro elektřinu a provozovateli přenosových soustav, subjektem EU DSO a provozovateli distribučních soustav, předkladateli projektů a občanskou společností, a vyzývá k:

1. navrhování a provádění vnitrostátních a evropských komunikačních aktivit o klíčové úloze přenosových a distribučních soustav jako faktorů umožňujících energetickou transformaci;
2. společnému úsilí o spolupráci mezi vnitrostátními a místními orgány při zajišťování účinného provádění ustanovení o povolování projektů v oblasti elektrizačních soustav a energie z obnovitelných zdrojů a osvědčených postupů přijatých a/nebo doporučených na místní a vnitrostátní úrovni a na úrovni EU;
3. závazku členských států posílit své zapojení do fór regionální spolupráce, jako jsou zřízené skupiny na vysoké úrovni, aby se urychlilo provádění projektů společného zájmu, přičemž prioritou by měly být nejzralejší a nejkonkrétnější projekty. Na této

práci se budou podílet provozovatelé přenosových soustav a předkladatelé projektů, jakož i vnitrostátní regulační orgány a zúčastněné strany;

4. otevřenému dialogu mezi ministerstvy, regulačními orgány a provozovateli přenosových a distribučních soustav o přiměřené regulační podpoře aktivit pro včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran na základě kapitol věnovaných angažovanosti zúčastněných stran, které doprovázejí investiční plány v oblasti elektrizačních soustav;
5. zajištění nezbytných organizačních podmínek pro všechny strany zapojené do povolování nebo angažovanosti zúčastněných stran v souladu s významnými potřebami v oblasti zavádění elektrizační soustavy.

Komise bude úzce spolupracovat se všemi stranami, které se k Paktu o angažovanosti připojí, v rámci příslušných fór pro spolupráci v oblasti elektrizačních soustav, jako jsou energetické dny projektů společného zájmu, Fórum pro energetickou infrastrukturu (Kodaňské fórum) a platforma příslušných vnitrostátních orgánů, aby podpořila provádění čtyř pilířů Paktu. V rámci těchto fór bude Komise rovněž sledovat pokrok dosažený těmito iniciativami a podporovat výměnu postupů, které budou inspirovat další úsilí všech stran při rozvoji a udržování procesů angažovanosti, které odpovídají výzvě, jíž EU v oblasti elektrizační soustavy čelí.

Komise vyzývá členské státy, vnitrostátní regulační orgány, provozovatele přenosových a distribučních soustav, předkladatele projektů a občanskou společnost, aby se k *Paktu o angažovanosti* připojili a svými společnými kroky přispěli k vytvoření příznivého rámce pro *včasnou, pravidelnou a smysluplnou angažovanost zúčastněných stran v rozvoji elektrizační soustavy*.